

Sütunlarımız inkılâbın ve Halkevlerinin çizdiği derin ve geniş mefhumun içine giren bütün yazılara açıktır. Her ayın ilk haftasından sonra gelen yazılar bir nüsha sonraya kalır.

İçindeki yazılar

Bilgi ve inanç.
Çevirme yapmıyalım.
Sayın okuyucularımıza.
Kara günler : ileri hat.
Mofrak
Seninde: (Şiir)
Eski eserler tetkikatında bir düşünüş (Şiir)
Türk inkılabı hakkında.
Köy edebiyatı:
Kalbimi seriyorum

Esat Âdil
Hasan Ali
* *
İbrahim Şevki Işıkman
İbrahim Şevki Işıkman
Esat Âdil
M. Ekrem
M. N.
İsmail Hakkı
Mükerrem Kâmil

ADRES
Balıkesir — KAYNAK
Müracat yeri : HALKEVİ

İmtiyaz sahibi
Tevfik Fikret

KAYNAK

Balıkesir Halkevi tarafından çıkarılır
Aylık Kültür Mecmuası.

ABUNASI
YILLIĞI : 150 Kuruştur
6 AYLIĞI : 80

Neşriyat Müdürü
Esat Âdil

Bilgi – İnanç

Türk inkılâbı demokratik bir ilerleyiş tir. Demokraside en büyük aksaklık çokluğun, özlüğe üstün tutuluşudur. Halbuki bin yarım adam, bir bütün adamın çok kerre yerini tutamaz. Bundan ötürü ileri demokrasileri verimli kılabilmek için özlüleri çoğaltmaya, daha doğrusu çokluğu özlülendirmeğe savaşırlar. Hele gençliği özlü yetiştirmek işi bu savaşın başında gelir. Çekoslovak, Macar ve Fransız demokrasileri bugün bu ülkeye sarılmış ilerlemektedir.

İnkılâbın, kafa ve gönül beraberliği edenlerin ülküsüne dayandığını yukarıda söylemiştik. Kafa dediğimiz şey bilgidir. Yoksa bilgisiz kafalar yüz binde olsa ancak demokrasilerdeki «çokluk» a bir kaç sifir daha katmaktan başka bir işe yaramaz. Bir kafa «özlüler» sırasına geçme bilmek için bilgi ile dolu olmak gerektir. Bu bilgi, inkılâbı anlar ve ona yarar olmalıdır. İnkılâp dünü yıkan, bugünü yapan ve yarını yaratacak olan kuvvet olduğuna göre inkılâbı kafanın bilgiside «dün»den kurtulmuş, bu günü kavramış ve yarını anlayacak karakterde olmalıdır. Kısacası çokluğun üstünde özlü bir Türk inkılâbı için bilgi ölçüsü hence şöyle olur:

Meselâ, Balıkesirde özlüler arasında sayılmak yetmez, bütün Türkiye'nin özlüler safının en ilerisinde bulunmak, eğer gücü yeterese budunlar arası değer pazarındada adı tanılır ve anılır olmak gerektir. Buna ulaşmaya savaşan inkılâbı daha eyi anlar ve ülküsüne daha çabuk varır.

Gönül dediğimiz şeyde inançtır, inancıyanlardan korkulur. İnanmadığı halde inanır görünenlerdense ükmek, kaçmak gerektir. Böyleler rejime ve inkılâba ancak midesile bağlı olanlardır.

İnanan daha çok inanmak, inandıkça, inanmak ister. İşte böyle, böyle ülkücü olur. İnkılâp sevgisi, yurt sevgisi onun gönlünde alevli bir ateş, sönmez bir ışıktır.

Bu ateş, bu ışıkla dolu gönüllerin üstünde, yukarıda dediğimiz özlü, bilgili

Gözümüz gidişte, gönlümüz gidişin peşinde olsun! Yoksa on yedi milyon Anadolu Türkünün kalkınma ve ülkeye ulaşma savaşının özünü kavramak kolay değildir.

On bir yılın içine sığdırdık diye övündüğümüz işler, tarlaya atılmış tuhumlar gibidir. Bu işin güzü, kışı ve yazı varki, durmadan gözetlemek, bıkmadan çalışmak ister.

Bütün bunları yapıp başara bilmek için inkılâbı kafa ile anlamak, ona gönül ile inanmak gerektir. Yoksa yalnız kafa, tek başına gönül hızı durdurur, ilerleyişi yüz geri eder. Bu yüzden inkılâbı yaşatacak olanlarda kafa, gönül beraberliği ister. Yani bilerek inanmak, inancınada bilgi katmak, ancak böyle olursa bağlantı ve kavranı yürekten olur. Yürekten olan bağlılık ülkeye yakınlık demektir.

Demek oluyorki inkılâp ülküsünü güdenlerde kafa ve gönül anlaşması en özlü bir yasadır. Kim bu yasaya uyamazsa

«Akşam» dan :

Çevirme yapmıyalım .

Her dilin kendine göre bir yapısı, kendine göre bir yaşayışı vardır. Bu ülkeden olup bir dil konuşanlar arasında bile yarıdılığa, alınan kültüre, düşünüşle duyulara göre söyleyişte, yazışta pek çok ayrılıklar bulunur. Bu ayrılıklar, her dilin kendisinde daha çok bellidir, daha çok göze çarpar.

Türkçemizin de çok eski çağlardanberi sürüp gelen, başlıbaşına bir benliği olduğunu unutmamalıdır. Nasıl ki cansız varlıkları buyruğumuz altına almak için onların türüklerine uyuyorsak, dilimizi yeniden kurmak işinde de onun yapısına ve öz varlığına bel bağlamak gerektir. Böyle yapmazsak, dil değişimi gibi güç, güç olduğu kadar büyük bir ülküyü gerçekleştirmek, elimizden gelmiyecek bir iş olur.

ondan eyi işler ummak ve onu hızlı bir ülkücü saymak kavak ağacı altında gölgelenmeğe benzer.

Kafa boşken anladım, gönül bulanık iken inandım demenin sonu gelmez. Boş anbar başında bekliyen açın haline acınır. Böyleler, aldattım dedikçe aldanırlar.

İnkılâp öyle soysal bir değişmedir ki onun peşinden gün olur dünya sürüklenir. İnkılâp yeni bir kültür, yeni bir düşünüş, yeni bir yaşayış dünyası yaratmak demektir. Hele ulusal inkılâplar daha köklü, sarsıntılar, daha özlü duyular, verimler ortaya kor. Bütün bunlara dayanarak bu anafırlu fırtınalar arasında yolunu şaşır-mamak, dünü başka, bu günü başka ve yarını ise büsbütün başka olacak bir insan olivermek kolay bir iş değildir.

İşte kafa sağlamlığı, gönül temizliği bu yüzden çok gerektir. Adımlarını gidişe

Bu yolda tutulacak en kötü gidiş, eskiden (tercüme) dediğimiz «bir dilden öbür dile çevirme» gidişidir. Osmanlıca bir sözü, öz türkçeye çevirmek istediğimizde ilk yapacağımız iş, onun anlatmak istediği düşünceyi kafamızda türkçe olarak bulmak olmalıdır. Böyle yapmayıp ta, arapça, farsça bir sözü, yerli yerinde öz türkçe bir söze çevirmeye kalkarsak bulduğumuz söz, çok yersiz, biçimsiz olur, biçimsiz, yakışkısız oluncaca da türkçe sayılır.

Buna bir iki örnek verelim:

«Falan bey için yapılan teşyi merasimine iştirak edemedim.

Bunu öz türkçeye şöyle çevirenler var:

«Falan bey için yapılan göndürü alayına karışamadım.»

gereki gibi uydurmak, o gidişi içten benimsemek, benimser ve anlar görünüp şarlatanlığa saparak midesini düşünmemek inkılâp ülkücüsünün bir karakteri olmalıdır. bir kafada olursa artık böylesi yiğit bir ülkü gönüllüsü, inkılâb savaşıcı olur.

Eğer gönül kafadan; yani bilgi, inançtan ayrılırsa inkılâb ve ülkü yolculuğundan çabuk sapıtılır. Böylelerine yurdun siyasal yaşayışında çok rastlanmıştır.

Bizim bu yönden inkılâbın ülkücü gençlerine vereceğimiz öğüdün kısacası şudur :

Kafanız, bilgi, gönlünüzü inanç ile doldurun. Ve onları bir birinden ayırmayın, ayırt etmeyin. İnkılâb size, siz inkılâba ancak böylece sardır, bağlanırsınız. Ve ancak böyle olursa ülkücü sayılırsınız!

E. Â. Müstecablioğlu

Bırada, söz söze tıpatıp gelmek üzere yapılmış bir çevirme ver. Biz bu düşünceyi şöyle söylesek daha türkçe olmaz mı?

«... bey için yapılan uğurlamada bulunamadım»; «falan beyi uğurlıyamadım.»

(Teşyi) ile (iştirak) sözlerinin tam karşılığını bulalım, oldukları yerlere koyalım diye uğraşır, onun kullanışla yerlerini gözönünde tutmazsak (gönder, göndürü, yalabı, karışmak, kartışmak) gibi sözleri kullanmadan geçemeyiz.

Oysa ki biz, türkçede (teşyi) i (uğurlama), (iştirak) düşüncesini de (bulunmak) gibi iki sozle anlatırız, (Düğünde bulunmak), (alayda, cenazede bulunmak) demek (düğüne, alaya, cenazeye iştirak etmek) demektir.

Arapça, farsça sözleri, öz türkçe sözlerle çevirmenin bizi uğrattığı yanlışlıklardan bir örnek daha verelim :

Osmanlıcada (nazarı dikkat), (nazarı dikkatı celbedecek) denir. Bunu türkçeye şöyle çeviriyorlar:

(Dikkat gözü), (dikkat gözünü çekmek)

Dikkatin de türkçesini koyarak (saklık gözünü çekmek) diyenler de var.

Bence bu çeviriş doğru değildir. Biz (dikkat gözü) demeyiz. Biz (nazarı dikkatı celbetmek) istediğimizde (bana bak!), bakınız..)deriz. (Bakmak) işini isd gözden başka bir yerimizle yapmadığımız için bu düşünceyi gene bu sözle anlatmalıyız.

(Milleti nazarı dikkatini dil inkılâbına celbetmek lazımdır) sözünü ben öz türkçeye şöyle çeviririm :

(Ulusun öz bakımını dil değişimi üzerine çekmek gerektir.)

Böyle diyebildiğimiz gibi türkçemize uygun olmak üzere bundan daha iyisini de söyleyenler bulunabilir.

Dediklerimi biraz daha açmak, gözleri-

nizde daha canlı belirtmek için son bir örnek olarak gazete baş yazarlarımızdan birinin şu sözlerini göstereceğim:

Bizde ve Fransada buğyay işini anlatmak üzere yazılan bu baş yazıda şöyle deniyor: «Şundan ötürü ki iki ülke de daha artık ekim ülkeleridir.»

Bu sözleri okudum, bir şey anlamadım. Bu sözü anlamak için kafampa onu eski dile çevirdim:

«Şu sebeplerdir ki iki memlekette daha fazla ziraat memleketidirler» demek istiyordu. Bu düşünceyi şöyle anlatsak daha açık, daha kolay anlaşılır mı?

«Şunun içindir ki iki ülke daha çok ekim ülkeleridir.»

ilk yazılışın kolay anlaşılması, bence sözü söze çevirmekten ileri gelmiştir.

Orada (ötürü, artık) gibi sözler öz türkçe oldukları halde sözün toptan yapısı hiç te öz türkçe olmamıştır. Nitekim gene o baş yazıda «yalnız, sanılır ki, eğer yapabilirse onunkisi biraz daha derli toplu olacaktır.» sözü de böyledir. Daha buna benzer yazılar da başka yazarlarımızda az değildir. Bütün bunlar öz türkçe değil, frenkçeden türkçeye, türkçeden başka bir dile kötü çevirmelere benziyor.

Görülüyor ki geçen günkü yazımda anlatmak istediğim gibi yazmadan önce öz türkçe düşünmeliyiz. Öz türkçeye varmak ioterken yapacağımız en kötü yol, en korkulu gidiş; osmanlıcadan (tercüme), çevirme yapmaktır. Cansızdan canlı çıkmadığı gibi, Osmanlıcadan da türkçe çıkmaz. Öz türkçe, genç öz türkçeden doğacaktır.

Hasan Âli

Sayın okuyucularımıza

Türk dilinin yazı yapraklarına geçen ilk günlemeçlerden yüz binlerce yıl önceye, üzellere dayanan eskiliği büyük bilginlerce ortaya konulmuştur. Bunun üstüne artık bir diyecek kalmamıştır. Bundan başka ana dilimizin Acon dillerine analık, desteklik, besilik yaptığı, gün geçtikçe daha çok ilerletilerek araştırılıp bulunmaktadır. Bu araştırmalardan birisi de [Arapçada bulunan Türkçe kökler] üzerinde Konya Saylavı «Naim Onat»'ın yep yeni bir buluşu olan ve bir çok Avrupa bilginlerine parmak ısırtan tezidir ki bunun örneklerini Kaynak okuyucuları asıglansın diye aşağıya yazıyoruz; bu örnekler ikinci dil kurultayı "üze,, lerine dağıtılmış olan [Türk dilinin Sami dillerle münasibeti] adlı bitiginde varsa da kitap az kişinin eline geçtiğinden meraklılarını bu değerli yolun verimine kavuşturmayı kendimize baş yumuş saydık :

Gemiyetimiz azasından derleme kolu-nun başı Konya mebusu Naim Hazım beyfendi nin arap diline, bilhassa kültüre arap-çasına türkçenin ana kaynak olduğunu gösteren bir araştırmaya kendini vermiş olduğu malûmdur. Naim Hazım beyfendi-nin bu mevzu üzerine ikinci dil kurulta-yında bir tezirat edecektir. Bu tezi teyit edici misalleri sirasile aşağıda topluyoruz.

Arap dilinde geçen Türkçe kök ve keleme-lerin tasrifleşmekte aldığı şekillerden ör-nekler:

1 — A (Fâle)

Sâle — Saldı (eskiden saldırdı yerinde: (Saldı) şekli kullanılırdı)

Zâle — Savul — Gün savuldu (divan 2. 99).

Bâte — Adam battı.

Bâde — Güneş battı.

Ase — Azdı, şiddetlendi.

Aze — Az oldu (mastarı azezdır.)

Ale — Aletti, aldattı.

Kaze — Kuyu kazdı.

Safe — Sap: Ok amaçtan saptı.

Tagé — Dağ: Su yer yüzüne dağıldı.

Dağé — Sıcak dagladı, bozdu.

Aşe — Yaşa: Yaşadı (ayın harfi - Y)

Ane — Yan: Yan oldu yardım etti.

Zage — Sağ: Bir tarafa sağdı - aşağı-ya ağdı.

Hace — Aç: İhtiyaç icinde Aç oldu.

Ase — Ez: Ezdi, kahreti azdı.

Haze — Kasa: Kasadı kazandı, mali ol-du (Kırgızca) (kasamak) tan.

Mase — Mayıs: Hıraman oldu ıgrandı (kır-gızca) (mayısmak) tan.

Hake — Kaki: Kakıdı kur'an tercüme-lerinden) (kagan gazup - surei Mülktefsir).

Ane — Ana: Kadın (avan) avan ana) oldu.

1 — B (Yafûlu)

Yadûku — Döğ: Döğer, ezer(düğe düke: Döğüş, kavga.)

Yafûlu — Dol: Dolanır, Dolaşır (ye-cûl) de böyledir. "d - c,,

Yafûlu — Ol: Olur (bir şeyin üzerine olmak, hasıl olmak).

Yahûlu — Ol: Olur (iş olmak, bitmek, şarap sirke olmak).

Yazûru — Sor: Sorar (ziyaret: soruya gitmektir.

Yakûbu — Kop: Kopar "kopmak: koş-maktır,,.

Yakûmu — Kop: Kopar "kopmak: kalkmak manasına,,.

Yasûh, Yesûğu — Soğ, Sok: Sokulur "ye-rine, altına geçmek,, suf soğuldu. Divan 2.99

Yasûğu, yesûğu — sok: Sokar "bir ka-lıba sokulan,, sığa "bir kalıba sokulan kelime,,

Yatudu — Tut: Tutar «tutmak, sabit bir hale gelmek „ de böyledir.

Yadûku — Dök: Döker "göz, yaş dök-mek,,.

Yağûsu — Koş: Koşar "yardıma koş-mak,,.

1 — C (Yafûlu)

Yagıyzu — Kız: " kızdırmak, öfke-lendirmek,, Gayız, Aakap gibi: kızmak-tır,,.

Yakıyzu — Kız: " ortalık kızmak "Kız,, çok sıcaklık, yazın en kızgın za-manı,,.

Yakılı — Kıyıl: "Sözden, alış verişten dönmek - caymak. ikalei bey"söz kıyıldı,, Divan: 3-143.

Yakınu — Kıl: Kılar " kılmak, halk-mek,, "I-n,,.

Yübidu — Bit: Biter " bitmek, helâk olmak,,.

Yahizu — Hız: "Deveyi hızlandırmak. Hız, Türkçedir. Kırgızca: kıstavo gitmek: hızlı yürümektir,,.

Yeziku — Sık: "Sık olmak, bahı-el sıkı olmak,,.

1 — Ç

Ortadaki seslinin uzatılmasıyla doğan isimlerden bir kaç:

Âhe — Ak: Yumurta akı "yak-yakk, lahak, lehak, neka', akar kelimeleri de hep "ak,, sözümüzden çıkmıştır,,.

Tâke — «Kazanca tak: tek sözümüzün aynıdır,,.

Sâ'e, su'v'e — Suva' : Sagu "ölçü - Divan,,.

Töze, Töse — Asıl, esas, öz «Divanüllû-gat, (tös) Çagataycadır,,.

Bâde — Badd: Bud

Tâhe — Tahh: Tak

1 — d

Ortalarındaki sesliler uzatılarak geçen köklerin tersine alınmışlarından: [Fâle]

Bâke — Kap: (Çalmak, kapıp kaçmak, etrafına toplanıp kaplamak.

Câge — Ac: Actı - Acıktı [«Er actı Ey çağ» Divanüllûgat 1-150].

Yâ'e — Az: Azdı-kayboldu.

Sâ'e — » » »

Sâbe — Bas Bastı:Çabuk yürüdü [Ana-doluda basmak: sür'atle yürümek demektir.]

Tâke — Kat: [Katlanmak,kudret sarfet-mek (Tak) türkçe kat sözümüzün tersine dönmüşüdür ki aynı manayadır.

Kâde — Dek: Dek yapmak -hilekârlık etmek.

Lâhe — Yal-Yan:Yaludi [Yalumar,yala-bırmak: parlamak demektir. Hem sonunda-ki harfin (y) hem başdaki(l) nin (n)ile değişmesinden çıkarak: susuzluktan yan-mak manasınada gelir. (Na'e)da aynı ma-nayadır. Sonra (aynı harfi-h) harflerinin (a ya)değişimi olarak geldiği pek çoktur]

Lâse — Sal — Sar: (İşi sallamak, sa-rık sarmak

Lâke — Kal: Kaldı.

Kâse — Sek: Sekti.

1 — e - (Yafûlu)

Yezûpu — Büz: (Büzülüp kaçmak)

Yenûsu — Son: (Sona kalmak, geçik-mek (mus) ta böyledir.

Bilûğu — Kul: Kulamak - söylemek (Bakûlu) de böyledir.

Yatûbu — Büt: (Bütme:İbadet etmek demektir.)

Hısu — Sık: (Sık ağaçlık.

Yakısu — Büt: (zevci muamele)

1 — F

Ortadaki seslinin sona geçmesinden birkaç örnek (mazisigasından):

Baka yaka — Bak: (Bakmak.)

Eva — Ev: (Eve gitmek.)

Geta — Git: (Gitmek,adımları sık sık atarak yürümek).

Yasa — Bas: Alacaklıyı basmak, ne-si varsa almak.)

Kara — Kar: (Karmak, Kargılmak).

Kesâ — Kez: (Giymek,Divanüllûgat)

Dera — Dara: (Saç taramak).

(Devamı var)

Kara günler: 14

ileri Hat ..

«Çiğdem tepe» avcı hattını da gördük. Buradan çürük izlerle döndük. Hele yirmi yirmi beş kişilik Şehköyü çetesi, pek baskısız pek kendi başına .. adamlarının her biri birefe taslagı! bu da başka üzüntü, artık bize geceleri güven düzeninin daha sıkı olması düşünüyor!.

Korkulu düş görmektense uyanık yatmak daha eyi...

Koca bir cephe bir zabıtlı ve az mevcutlu bir bölüğe ısmarlanmış, uyku durak yok. S.m sıkı bir kavrayışa bakan Çiğdem tepe, ancak her gece bütün bölüğün ayakta kalması korunabiliyor. Oysaki bu sürekli sıkıntıya makineler bile dayanamaz. Nerde kald ki adam oğlu..

Zavallı yüzbaşı Muhiddin bey, gözümün önünden hiç gitmiyor. Avurdu avurduna çökmüş, üzüntüden, kuruntudan kurumuş, çiroza dönmüş. Efradı da mum gibi erimiş! Selalup yel savuran yörük çadırları altında buraların keskin ayazlarına dayanmak ta ayrı çile...

Mevzi yanları çıplak tepelerle çevrilmiş, derin, sarp derelere inmek veyahut gerilerindeki dik tepelere çıkmakla ancak yakacak derlenebilir!.

Gören göz kılavuz istemez:

Sesleri çıkmasa bile yüzlerinden anlaşıyor: Pek korkunç, pek acıklı geceler geçiriyorlar. Yanımızdaki muhafız bölüğünün kendilerine katılmasını ve yahut o bölükle değiştirilmesini Muhiddin bey cepheye karşı ileri sürmüş. Çok haklı. Şukadar varki yoktan ne çıkar?

Yorgun argın olsun, mevziye alışmış bir asker bu mevcut azlığında, yerinden tepretmek: gerilerdeki düşünceye göre düşmana kapıları açmakla bir tutuluyor.

Amma Nazıllıde üç, dört yüz atlıın sokak aralarında cakalı at sürüşüne avcı hattını göstererek göz dikmek kimin elinde?

Dayansın kuzu gibi babacan köylüler! Gönüllülerden, askerlerden daha ünlü adak mı olur?

Demirciye ve yandaşlarına suç bu'unamaz ki!

Uzun bir devlet istibdadı, büyük ve küçüklerin elini ayağını bağlamış kırmış.. Deddiği dedik, kanuna bağlanmamış bir baş, «bilgi» dolu kuru kafalardan ve yahut sinirleri «hüküm» ilmeğiyle düğümlenmiş iradelerden daha yeltenişli, daha atılgan, daha başarıklı!

Böyle olmakla beraber bu öyle bir baş eğiş ki, ensonunda, yaylı karyolalar, çalgılı, eğlenti geceler, süslü, gösterişli konaklar içinde kabaran şımarıklıklar doğuruyor!.

İşte daha eyi yiyen, daha eyi giyinen, daha eyi yaşıyan bir takıma karşı avcı hatlarındaki son can yongaları esirgenmeden ateşe atılıyor..

Nasıl öyle olmasın ki İzmir'in ilk işgali günü, gönüller kara yas bağlamış, melekelerin müdafaası yer yer tasarlanır, söze bağlanırken topçu alayımızın değerli, babacan kumandanı Hakkı beye karşı:

«Denizlide dikili taşınız yok.. müdafa tertibatı ile düşmanı kızdırıp ta başınıza musallat etmeğe kalkışmıyın.»

Diye atsız gizli kâğıt yazanlar bir sıra geldiki günün damar atışına göre şerbet verdiler ve sayılılar arasına bile geçtiler bir bakıma bunlardan bir kaçı sıcağı sıcağına attan indirilip eşeğe bindirildi. Niye yararki işte böylece ya zenginlik gücü veya nabız tutma zanatı o zamanın yerli kuruluşlarını

kaplamış.. Cepheelerde, millî karagâhlarda, efe yanında, hey'eti milliyelerde, şurada burada, hemen, hemen her yerde baş vermiş.. daha az zamanda elde edilmesi gerçek olan - hiç olmazsa Yunanlıların Aziziye boğazından doğrudan denize dökülmesi kazancı böylelikle geciktirilmiş oldu!

Halk ayaklanmamış değil.. Fakat her ocakta kapanması yıllara bakan derin, acı birer «Umumî harp» yarası sızıyor.

«Umumî harp» içine delice bir atışın sultan hanımları öğündürecek olan kuru ünlere karşı budun ve yurt çığnendi ve inledi idi.

İşte halk, ilkin bundan yıldı. Ağaların çoğu da kiskanç ve sakıngan durdu.

Bilirim ki ilk «millî cidal» başlamadan, ilk kara günlerde Çallı bir ağa, Çalda obasında konaklıyan topçu alayımız fazla eğlenmesin diye komşu değirmenlere salık salmış: Asker ekmekliğinin öğütülmemesini gizli den gizliye değirmencilerin kulaklarına sokmuş..

O sırada devlet nüfuzlu ne bir vali, ne bir kumandan; Aydın elinde doğrudan doğruya ortaya atılamamış! İşe sarılan küçük rütbeli zabıt ve memurlarda birden bire büyüyemedikleri için yahut kan ağılayan yurtlarını kurtarmak yolundaki emekten emeklik diye bir şey gözlemledikleri için gerçek kendine kıyıp açıktan açığa ortaya atılamayan bir kaç büyüğün kura kura çekip çevirmek suretile kumandanlığa geçirmeğe mecbur oldukları dediği dedik, kanuna bağlanmamış bir başa el esenliği uğruna boyun eğdik!

İzmirde, Aydında, Denizlide, Afyonla, Konyada, İstanbulda uzun sözün kısası, uzakta yakında her yerde bulunan irili ufaklı kumandanların varlığına baka, umum kuvvayı millîye kumandanlığına Demirci Mehmet efe geçirildi Cephe de,

yöre yöre efelerin eli altına geçti!. Bizler de muharip?..

15

Kışa Hazırlık

Bir gün önce Nazım efendi, Bademiye köyüne o yöre kumandanı Sinekçilerli Hasan Hüseyin efeyi görmeğe gitti. hem ziyaret, hem ticaret..

Dülgerle tahta ve çivi istiyoruz. Kış barkı olarak divarları örülen odanın tavanı örtülecek, tabanı döşenecek, pencere, kapı çerçeveleri yapıp takılacak.

Arkadaşım boş dönmedi. Şukadar varki sinanadan emdiği süt, burnunlan gelmiş; giderken iniş aşağı çabacak Bademiye varmışlar, çıkarken yani dönüşte saat tutmaca, mübalağasız, beş saatte gelebilmişler. o kadar dik, yorucu, kesici yollar. Gerçek, hele «humma kaya» dan kuş bakışı bıkınca bacaklarını sarkıt, evlerin tepesinde ayaklarını salladı.. Aşağıdan yukarıya dikine sardın mı ne dizlerde derman, kalıyor ne solukta can..

Ziyaret yorgunluğunun boşa gitmediğine Nazım gibi biz de sevindik. Dağ başında bile köylüye örnek olacak payı meydana getirmek, içine yerleşip şöyle bir de sobaları kurmak, ömür mü, ömür...

Arkadaşımızın yorgunluğu bu gece bize de geçmiş olmalı. Oradan gelirken peşine taktıkları üzüm küfelerinden biri, her vakitki yaptığımız gibi, ayak ucumuzda... Uzandığımız yerden güç halle birer salkım güttürdettik, yattık, uyuduk..

İbrahim Şevki Işıkman

Mofrak

— Esat Âdil'e —

Çekti beni bir güzel kavruk koku kendine ;
 Adımlarım dolaştı kör boğaz kemendine ;
 Eşiğinden atlıp girdim dar bir dükkâna ;
 Odun konmuş bir yana ... Tavlı nohut bir yana...
 Yalın ayak bir yaşlı kadın elek çalkıyor ;
 Leblebinin irisi ayıklanıp kalkıyor !
 Ortalığa göz attım : düzen bozuk , iş yavan !
 Taban yerin kendisi.. İş içinde bir tavan !
 Toprak sıra ocaktan çıkarılmış saç baca...
 Biri vermiş kendini elindeki ağaca ;
 Koca tava üstüne gövdesile abanmış ;
 Yüzü yanmış ,
 Gözünün parlaklığı sönerik ..
 Elleri bir değirmen taşı gibi dönerek
 Çalışıyor zavallı bunalmışça bir adam ,
 Ter döküyor alnından döndükçe buram buram !
 Ökçesini divara dayamış ta hız için ;
 Demir kullar işliyor , baktım , bir ağız için ...
 Kavrulurken sarışın yıldızlar kızarıyor ;
 Burca burca kokular ortalığı sarıyor-
 — Kolay gelsin arkadaş ?
 Dedim, amma, duymadan bu kurulmuş canlı taş
 Döndürüyor bir tokaç tekercikler üstünde ;
 Bir kaç ağız leblebi çıksın diye bir günde...
 Sıcak nohut kokusu keskinleşip yükseldi ;
 Kızgın tava içinden avuçluyasım geldi ?
 — Kolay gelsin , nakadar dalgınlıktır bu, usta ?
 — Gönül koma sen beyim, göz görmüyor bu pusta .
 Bağlanmışız yoksakim babadan bir ocağa ;
 Benim diyen dayanmaz şu kör eden sıcakta ?
 — Elindeki şu tokaç ?
 — “Mofrak,, denen bir ağaç ...”
 Tılsımındır nohudun ?
 Beş kâğıttan değildir aşağıye bu odun !
 — Bence etmez bu kadar, olsa kulpu fil dişi !
 — İhlamur işi ..
 «Mofrak», «elek» bir de şu: “bakır tava,, aygıdını ;
 Kollarının gücüne dayanan bir ırgadım !
 Hele buyur, dişine göre çifte kavrulmuş ?
 — Güzel olmuş ;
 — Engücü, taş eritir şu emek ...

Ne yaparsın kaygımız: gırtlak borcu ödemek ..
 — Üç dört kurşluk matah, yirmi yirmi beş kurş
 Satılır da olur mu boşuna bu kavruş ?!
 Doğrulup ta bir baktı kadın beni süzerek:
 — Zehir zenberek
 Olsun ;
 Gözlerime, bastığım şu topraklar tez dolsun
 Eğer sözüm yalansa :
 Bal tutmıyan tadanmaz beyim necek yalansa!
 “Gırlanguş ,
 “Zararsız kuş ! ,
 “Yemenliye sor onu : ,
 “Kanadınlan devriş kahvesini, en sonu ! ,
 — Yoksa gözden olmaktır bunun en baş kazancı ;
 Şöyle dursun onmamız, sonuna bak, pek acı ! .
 Adamcağız derdini döküp soluk alınca
 Attı tava altına bir kalınca
 Odunu ;
 Kavurmaya koyuldu istekle nohudunu !
 Gözlerinin evinde yanıyordu bir nevi !
 Kızılık ki ocaktan vuruyordu alevi !
 — Niye bunu bilerek işliyorsun gözlüksüz ?
 — Bir işçinin nesine gerektir ki böyle süs !
 Hem de sora seçemem nohudun kıvamını ;
 Gözüm varken neyliyim eloğlunun camını ?
 Tanrı geçmez kulundan göçesiye kayırır ;
 Kuru lokma olsa da «payın bu!» der, ayırır!
 Onun için öteyi tasa etmem bu günden ...
 — Söyle neden ,
 Did nip kotarırsın yarına ?
 Gelir kuşu gelsinde kosun diye darına !
 — Eskidendi sürümü, şimdik dönüp bakan yok !
 — Daha eyi yenecek, besliyecek şeyler çok ..
 — Bir doktordu burada epey yıllar eğlendi ,
 Her gün benben leblebi , alır yerd, efendi!
 Marak edip sordumdu kendisinden ben bunu,
 « Çeker , dedi, leblebi midemizin suyunu !..»
 Er gişiyi azdırır demişti bir başkası ;
 Denemeğe yeltenme yok meredin şakası !..

16-11 934

İbrahim Şevki Işıkman

Eski eserler tetkikatında bir düşünüş..

Dünyaya tarih gözüle bakılırsa, eski milletlerin medeniyet kurdukları ehemmiyetli sahalar meyanında ülkemizi teşkil eden anadolunun birinci diziye geçeceğinde şüphe edilemez.

Eski medeniyet eserlerinin, milletler arasında haiz bulunduğu kıymet karşısında ülkelerinde bu çeşit eserler zuhurundan milletlerin duyduğu sevinç hislerini, bir ülke içindeki memleketler mensupları da aynı surette duymakta ve bu hususta fikir ve mesai yürütmekte o derece haklıdır'ar.

Biz de bu ciheti göz önüne alarak bu vadideki düşüncelerimizi, fırsat buldukça kaynak sahifelerinde neşretmek hevesine düşüktük.

Bundan birbuçuk asır evvel topraklar altında eski eserler aramak, garpta ciddi bir meşgale halini alırken o zamanlar daha birçok eski medeniyetler sahasına sahip bulunan osmanlı imparatorluğu, elim olduğu kadar derin bir lakaydı göstermiş, elindeki bu zengin sahalarda Avrupa müdekiklerinin istedik'eri gibi eski eserleri taharri etmelerine müsaade etmiştir.

Bu hal şüphesiz imparatorluk ricalindeki vukufsuzluğun doğurduğu tadbirsizlik neticesidi. Bu yüzden pek kıymetli eski eserlerin garp müzelerine taşındığı görülmüştür. aradan hayli zaman geçtikten sonra bazı vukuf erbabı İstanbulda da bir müze teşkiline delalet ederek İmparatorluk hududu dahilinde bulunan eski eserlerin kısmen olsun muhafazası cihetine gidilmiş isede taharriyat ve hafriyat hususlarına ehemmiyet verilmemiştir.

Bu pek mühim husus ancak Kemal öza ta türkün işaretile Cumhuriyet hükümeti tarafından düşünülmüş; bu babdaki kanunla

hudularımız dahilinde bulunacak eski eserlerin muhafazasını hakkile emniyet altına alınmıştır. Hususile hafriyatın anadolunun en eski sahipleri olan (eti) Türkler'ne ait asardan başlayarak bir gayeye yöneldilmesi, çok takdirlere şayandır.

Bir milletin mevcudiyetine en mühim tesirler icra eden bu işleri takip için cemiyetler teşkili, Halk evlerinde halkın bu işlere alakasını uyandırmak üzere şubeler açılması, bu uğurda sarfedilen mesainin yakın bir atide semereler vereceğinde şüphe bırakmıyor.

Eski medeniyetlerden en mühimlerini kucagında barındıran Anadolumuzun, vilâyetimize isabet eden kısmında bu medeniyetlere ait bir çok asarın bulunduğu da tereddüt doğru olmaz. İlk tarih devrinde şühretli şehirler arasında adı geçen (Eksi Edremit,) bilhassa medeniyet örneği olmağa istihkak kesbetmiş bulunan (sızık) beldelerinin vilâyetimiz dahilinde bulunması, Vilâyet itibarıyla kıymetli eski eserlere malik bulunduğumuza bir delildir. Bizi teveddüde düşüren nokta Balıkesir Vilâyeti dahilinde bulunmuş olan bu gibi eserlerin İstanbul ve Bursa müzelerinde pek mahdud olarak görülmesidir. Vilâyetin kıyı ve bucağında görülebilen bu kabîl eserlerin çoğunda yazılara tasadüf edilemediği, yalnız müdekikleri değil, bu hususta tetkikat arzu ve hevesinde bulunanları bile fazla üzmektedir.

Bizi üzen bir nokta da eski devirlerin bizlere terk etmiş olduğu bu eserler başka mahalleremi nakil olundu? sonradan yapılan eserlerde kullanılmak üzere şekilleremi tebdil edildi? Muharebelerin, yangınların, zelzelelerin amansız tahriplerine

SENİN DE..

Bunca yıl gönüllere hükmeden saltanatın
Batan güneşler gibi gömülür enginlere..
Bu çakıllı yollarda seninde sürçer atın,
Seni de naraların eş olur eninlere..

Gecenin benzi gibi seherleşince saçın;
Uyanırlar dizinde vecd ile tutuşanlar..
Seninde düşer yere mağrur başından tacın,
Seninde savrularak eser başında rüzgâr.

Başka canan peşinde kaybolur birer, birer
Yolunda can verme ye ant içen aşıkların..
İlkn ettiğin bu yerde aynı kuvvetle inler,
Onların kahkahası, seninse çıgıkların!.

Esat Âdil

mi oğradı? yoksa her mevcudu ağuşunda gizlemek hırsını şiddetle izhar eden toprağın altındamı gömülü kaldı?

Tahripler, şekil tebdilleri ve nakillerin vukuunu, (sızık) haraberlerindeki asarın İstanbula nakil edilerek Bizans ve Osmanlı imparatorlarının yaptırdıkları Saray, Kilise, Cami vesair eserlerde kullanıldıklarını tarih bize haber veriyor. Yalnız son sualde mündemiç ihtimal, bizi büyük ümutlere düşürmektedir. Vilâyetimiz dahilindeki eski eserlerin aranıp bulunmasında; bulunanların tetkikinde nakil kabiliyetinde ise nakil ve muhafazasında ve bunların halka ne oldukları anlatılarak gösterilmesinde en büyük vazife Halkevi tarih ve müze şubelerine düşmektedir. Bu işler birazda para işidir. Halkevlerine verilen tahsisattan bu işler için mezkûr şubelere ayrılan para hemen hiç mesabesindedir. Bizi en çok ümide düşüren toprağın altını karıştırarak eser bulmanın, bu cüzi tahsisatla yapılamıyacağı şüphesizdir. Buunla ancak şimdiye kadar

yerleri haber alınan eskieserler mahallerine gidilip görülür. Taprağın üstünde kalmış olan eserlerin yazı ve kabartmalı olanlarının nakli kabil ise halkevlerinde hazırlanacak köşelere nakil edilerek halka gösterilebilir. Fakat bunları yapmak için elde eski şehirlerin mevkilerini gösteren haritalar, miftahlar, rehberler mevcut olmalı ki bu'unacak eserlerin ne oldukları anlaşılabilir ve halka anlatılabilir.

Bu zikredilen levazım biran evvel ihzar edilerek halk evi olan vilâyetlerde ait oldukları şubelere olmalarıda fırka teşkilatına gönderilmelidir ki bir taraftan da vilâyetlerinde bu işlere alaka gösteren heveskârlar biran evvel faaliyete geçsinler. Bu suretle eski eserlerin aidiyeti hakkındaki mübhamiyetten doğan üzüntülerinden kurtulmuş olsunlar. Ve memleketlerinin mazisi hakkında bilgilerini genişletsinler.

M. Ekrem

Türk İnkılabı Hakkında

Türk inkılabı mevzuu üzerinde söz söylemek, yazı yazmak herkesin başarabileceği bir iş olmamakla beraber bu gün o inkılapla doğmuş büyümüş onun havasile yetmiş her kalem tutan kafa işiten için bu mevzu ile alakadar olmasını bir borç bilir. Bu borç bilindikten sonra onun iyi, tam ve ya noksan oluşunda yani inkılabı anlatış noktasından elden gelenden fazla yapılamamasında bir mahzur yoktur.

Türk inkılabı hiç bir zaman bir fırka kazanışı, bir zümre ihtilâli değil, millî, kültüvî bir tekâmül eseridir. Yalnız bu tekâmül (tabiri caizse) sırayışlı bir tekâmüldür. Bu eser şöyle de olabilir, ve böyle olacağını da beklemek lâzımdı. Yüz şukadar seneden beri mutlak idare ile çarpışmaya başlayan son günlerde ve son günlerin arifesinde kurbanlarının en çoğunu veren hürriyet yolcularının elinde bu inkılabı beklemek hakkımızdı. meşruriyet bu hakkın ilk tezahhürü fakat aldatıcı bir tezahhürü oldu.

Meclis feshedildiği zaman tekrar açılacağına ve daha kuvvetli teşekkül edeceğine her düşünen insanın imanı vardı, Fakat şunu da açıkca itiraf etmek lazımdır ki yeniden açılışının bu kadar çabuk olacağını ancak müstesna insanlar görüyor ve yapıyorlardı.

Bu yeniden açılış aynı zamanda ihtilal kapısının, inkılap yolunun da açılışı idi. Türk inkılabının 100 sene evvel başladığını bilmeyenler bu inkılabın 100 sene sonra başlayacağına kanaati olanlardı. Birçok Avrupa muharrirlerinin ve gezgincilerinin de bu noktada hataya düştüklerini görüyoruz. Onların fikrinde (Bu günkü Türk inkılabı bir kıvılcımdır, bir kükreyiştir, fakat bu kıvılcım sönmek, bu kükreyiş geri-

lemek tehlikesine maruzdur) onlar bu fikri şu esasa istinaden ileri görüyorlar.

(Bir inkılap hiçbir zaman onu yapanların fikirleri ve tahakkümleriyle devam etmez. İnkılap, halkta adet hükmüne girmelidir ki ilerleyebilsin ve kök salabilşin) sonra ilave ediyorlar (Halbuki Türk inkılabı en son sistem bir sür'atle başlamıştır. Bu inkılabın isteklerini halkın benliğine sokmak ve onu evvelden inkılabı hazırlamak lazımdı. Acaba Türk inkılabı bir az fazla sür'at göstermemiş midir?)

Yukarda söylediğimiz gibi bu zihniyette bulunanlar Türk milletini inkılapla birden bire karşılaştığı zıhabında bulunanlardır.

Halbuki inkılabın bu güne kadar muvaffakiyeti "En son sistem sür'atle ilerlemesi göstermiştir ki bu inkılap bir yapracık bir gösteriş ve sonradan ekleme bir şey değil bilakis 100 seneden beri inkılabın esasları ile benliğini işletmişlerin eseridir. Bu kuvvetli tutunuşun sebebi işte budur. Bunun aksini iddia etmek, Türk tarihini bilmemek ve Türkü anlamamakla birdir. Yalnız bir noktaya dikkat etmelidir. İnkılabın geçmiş 100 senelik yürüyüşüne bakarak bu günkü inkılabın aynı yürüyüşle bir kaç yüz sene de elde edebileceğini tabii görmek iktiza eder. Halbuki bu gün o gelecek bir kaç yüz sene geçmemiş ancak on küsur sene geçmiştir. İşte Türk inkılabını anıyanlara bu $\frac{10}{100}$ kesrinin $\frac{100}{10}$ muvaffakiyetli başdönmesi vurmuş olsa gerek. Bu $\frac{100}{10}$ kesrinin muvaffakiyetli yapılış sırrını ancak beşerin fevkindeki bir insan hisseder ve bu muvaffakiyette başı dönmeyen de bizzat içinde bulunan Türk milletidir. Bu efendiler endişe etmesinler, inkılap yürüyor ve aynı hızla ilelebet yürüyecektirde..

M. N.

Köy edebiyatı

İki sene evvel, değerli Başkanımız Cenaral İsmet inönü Moskovayı ziyaretlerinde yanlarında bulunan heyeti edebiyeye Rus edip ve müsteşriklerinden birinin köy edebiyatına ait eserler sorduğunu ve buna cevap bulunamadığından her cserde köy edebiyatından birer bahis bulunduğunu söylemekle iktifa edildiğini heyette bulunan Bay Nurettin vâlâ bir İstanbul gazetesinde mevzubahsetmiş, bizde bu münasebetle «Türk Dili» gazetesile bu lâzımenin ihmâl edildiğini uzun uzadıya delâil ile arzylemiştik.

İki senedenberi gençlerimizin dil inkılabı dolayısıyla «Köy edebiyatı»na verdikleri ehemmiyet, bu hususta mühim hatveler atıldığını göstermektedir. Günlük gazete ve haftalık mecmuların hemen her nüshasında halkiyata dair uzun ve hakikaten kıymetli parçalar bulunmaktadır. [1] Gazete sütunlarında görülen ve geçmiş yılların elem ve kederlerini, neş'e ve sürurlarını besteliyen bu güzel parçalar, saf ve hilesiz gençlerin, göz yaşları ve heyecanlarıyla doludur.

«Köy edebiyatı» eşkal nazmını teşkil eden türkü, manî ve destanlar cidden çok mühim birer hakikati, acı ve hazin hatıraları ihtiva eden canlı ve samimi birer tarih ve daima dilden dile dolayan kahramanlık aşk ve sevdâ menkıbeleridir.

Bundan yirmi beş, otuz sene evvel, memleketlerimizi dolayan müsteşrik, profesör Doktor «Konoş», halkiyat tettebbüleri hakkında Türk gençlerine çok doğru bir tavsiyede bulunmuş ve :

«Dolaşınız; Rumelide, Anadolu'da, Kaf-

"1., bir kaç senedir toplayıp neşrettığımız halk eserleri, Halkevinde dil ve edebiyat şubesiindedir.

«Akay» soy adını almış olan Kadı oğlu
İsmail Hakkı Bey

kasyada ağızdan ağıza gezen millî menkıbeleriniz var. Bunları toplayınız, yarınki edebiyatınız bunların üstünde teessüs edebilir ...» demişti. İşte bu hakikat, çok şükür - bu gün tecelli etmiş bulunuyor. yalnız, bin müşkülâtla elde edilen ve yine gazete ve mecmualarda mahvolup gitmeğe mahkûm olan bu çok değerli parçaların birer bürösör halinde neşredilmesini kıymetli Halkevimizin himmetlerinden beklemekteyiz.

İşte bu yazımızlada bundan bir kaç ay evvel Bigadiç nahiyesinin «Çeribaşı» köyünden topladığım millî ruhu, bütün samimiyet ve safiyetle terennüm eden ve türkü namı verilen manileride diğerlerine ilâveten aşağıya naklediyorum. Mahallî şiir ve ile takdim edilen ve hicranlarımızı tazeliyecek olan bu maniler, cankın ve

heyecanlı bir aşkın ihtirasını, ağlayışı ve yalvarışlarını ifade etmektedir :

Çeşme dediğin bumiydi ?
Hazn [2]. do'lu su miydi ?
ilk sözlerin sevimliydi ;
Son cevabın[3] bu miydi ?

iki çiçek bağladın ,
Oturdunda ağladın ;
Gelmiyecektin a göze de
Neden sevi bağladın ?

Şu tepenin düzünden ,
Keklik seke yüzünden ;
Ben dönmedim a sevdiğim ,
Sen döndün mü sözünden?

Elinde demir hıdı,
Sular başından dindi ;
Göze, senin söylerin
Çıkmaz kalbime sindi !

Mencerede [4] durursun ,
Tabiatın kurusun !
Gönlün seviyo ise ,
Ara beni bulursun !

Bahçede biten gülle ,
Kıymetimi bilir ille,
Ne diyecekler a sevdiğim ?
Sevdadan ölmüş dirle ?

Karanfil ince ince ,
Kaşık saldım pirince..
Nere gitsem duramiyom,
Ben seni görmeyince !

Mınarların gün güne ,
Kan bulaştı süngüne !
Göze senden başkasını
Mehel görmem kendime !

"2," Hazine,

"3," Cevap,

"4" Pencere,

Çeşmeye baş olamam ,
Temele taş olamam ,
Gözüm sende açıldı ,
Çirgine eş olamam !

Minarede ezen va ,
Gül bahçede gezen va !
Gündüz geme gece ge
Düşmanlardan sezen va !

Bizim bağda üzüm yok ,
Gelin, sana sözüm yok;
Gelecese kızla gesin,
Gelinlede gözüm yok !

Ne zor imiş ölümle ?
Uykusunba belinle ; [5]
Ben söyledim kızlara ,
Anlasınla gelinle !

Köyde yıldız yüz derem,
Kaştır gözü sevdiren !
Sende bilmeyin [6] güze gelin
Beni böyle gezdiren !

Dabancayı yağladım ,
Ciğerimi dağladım ;
Seni öptüğüm yere ,
Vadım vadım ağladım !

Dere boyu mil çeke,
Mor karanfil boy çeke ,
Şimdiği gelinle fındıkcı ,
Hovardala ne çeke ?

Kıyıda geklik öte ;
Dokunman tüyünü döke !
Gel n senin sevilerin ,
Ölümlenden bes bete !

Zerdeli çiçeklendi ,
Yaprağı pörçeklendi,
Ge sarılam a gelin ,
Ayrılık gerçekleşti !

"5" elinlemek - Sıçramak

"6" Deyilmin - Değilmisin

Derelelerin şöküdü ,
Yeşil yaprak börüdü ;
Selamları yolladıkça,
Yalım [7] gönlün böyüdü ..

Arabam teker teker,
Elinde halka şeker ,
Gelin seni alamazsam ,
Gelin seni alamazsam ;

Kara kuş geneli ,
oda bi tek memeli !
inkâr etme güze gelin ,
Kar memele bereli .

Evimlzin önü arpa ,
Kuzu yesin kırpa kırpa !
Bastım çnrük tahtalsra
Anamdan korka korka !

Kuru dallarım kuru,
içlerinde su duru,
Gülüp oynadğ ma bakma,
Efkârım içimde duru !

Gümüş yüksümün yanı ,
Aktı parmamın kanı ,
Yüzüne gülene bakma ,
Candan seveni tanı !

Yağmur yağa seyrekten,
Koyon çıkar irekten [8],
Güze senin söylerin ,
Candan değil yürekten ,

Yağmur yağa süzülür ;
Kızla yola düzülür ,
Geçme güze karşılara
Hastamız va , üzülüz.

Tarla dolu buğdayım,
Seripte kurudayım ,

"7" Yalım - Galiba

"8" İrek - İrgilmenin muhaffefidir . Hayvan toplanan mahal.

Güze senin sevileni.
Ben nasıl unudayım ?

Sarı saçım yaşı duru,
Yel ese karışdırı ,
Merak etme a sevdiğim .
Yaradan kavuşdurur .

Camilerde üç mum va ,
Sen olursun peşmanla !
Ben ölürde sen kalırsan,
Sevinsinler düşmanla !

Koca tarlanın otu ,
Aldı beni bi korku ,
Hiç kimseye mahana bulmam
Kendi kaderim kötü.

Koca tarla düz gide ,
Bi incecik kız gide,
Çok salınma a sevdiğim .
Gözlerine toz gide !

Gökten uçan kuşa bak,
Aç pencereyi dışa bak ,
On beş yaşıma girmeden,
Başıma gelen işe bak .

Göy [9] yüzünde kuş uçtu,
Yandı yürek tutuştu ,
Ağla gözlerim ağla ,
Bize ayrılık düştü .

Hadi gidem pazara ,
Kuşlar kondu gazala ,
Ne giyersen yakışır ,
Senin gibi güzele .

Üzüm adım asmadan,
Budağına basmadan,
Kendin güze, kocan çıkın [10]
Ayrıl böyle yosmadan .

H. Akay

"9" Göy - Gök .

"10" Çigin - Çikin.

Kalbimi seriyorum.

Güzel kadın.. Can kadın ..

Dedilerki uğrunda akla sığmaz şeyler yapacaklar varmış . Önüne yığın yığın elmaslar serecekler, seni ipeklerle, taşlarla, kürklerle süsleyeceklermiş .

Seni bir kere güldürmek için cihanı karıştırmak hevesleri ile kanatlanlar varmış.

Seni kuşlar gibi diyar diyar dolaştırmak isteyenler .. Seni dünyanın en şen , en zengin, en üstün kadını gibi yaşatmak için her şeylerini ortaya koyanlar varmış.

Sen bir kelebek gibi nazlı , bir kuş gibi şen, bir çocuk gibi avare...

Sade gülmeğe , konuşmağa , uçuşmağa lâyık bir kadınmışsın .

Senin için ağrı , acı , göz yaşı daima uzak olmalı imiş .

Sana kulaktan tutuldum .

Gözlerinin rengini, saçlarının kıvrımlarını , dudaklarının ateşini, vücudunun eşsizliğini görmeden seni dinliye dinliye sana bağlandım.

Sen erişilmez bir hayal, unutulmaz bir rüya gibi varlığında yaşamağa başladın .

Bir gece seni gördüm. Adının büyüğü ile şaşırmış gönlüm bu defa kamaştı

Bende güneş çarpması gibi bir hâl oldu .

O kadar güzeldin, o kadar şendin , o kadar bu topraklarda yaşayanlardan uzak bir şeydin ki .. Senin için yapılacak her fedakârlık yarışını az buldum.

Aylarca peşinde sana kendimi göstermeden . sevdiğimi sezmeden ürkererek dolaştım .

Ben onlarla .. Bütün o senin için her şeyi yapacak adamlarla boy ölçüşemedim .

Düşündüm :

Seni diyar diyar dolaştırıp yüksek medeniyet şehirlerinde, operalarda, Nis'erde, Paris'lerde yaşatamam .

Senin kürklere , elmaslara , ipeklere gömülerek bir söslü bebek olmana katlanamam .

Senin aşk kadını olarak kucaktan kucağa , ıztıraptan ıztıraba atılmana hiç dayanamam .

Sen lüks kadını .. Yalnız süslenen , gezen, keyfeden bir zevk kadını, bir kukla olmamalısın .

Seni maddi hayat dalgalarında taşlaşmış görmek istemem .

Şu halde ?

Gel güzel ve uzak kadın.. Karım ol , Ben mütevazî bir adamım .

Bence kadın , yuvasının kadını, çocuğunun anasıdır .

Gel bunu istede benim ol .

Sana verecek fazla şeyim yok.

Ayakların altına seni, çok seven , ölçsüz, sonsuz seven kalbimi seriyorum .

Söyle bu sana yetişmez mi ?

Mükerrem kâmil

Balıkesir Vilâyet Matbaası